

XXV. Partiumi Tudományos Diákköri Konferencia
Nagyvárad, 2022. május 6–7.

Kulturális fogyasztás a Partiumi
Keresztény Egyetem hallgatói körében

Tartalomjegyzék

Kivonat	4
1.Bevezető	5
Kultúrafogalmak és modellek	6
A kultúra fogalmi megközelítései	6
A kultúra elemei.....	7
A kultúra meghatározása	7
Szimbólumok, rituálék és értékek.....	8
Társadalmi rétegződés és kulturális fogyasztás.....	9
Kulturális és nem kulturális szabadidős tevékenységek	9
Kulturális tőke és rétegződés.....	10
Tőke és habituselmélet	11
Szimbolikus tőke.....	11
Kultúrpolitika és művészetek Romániában	12
Kultúrafogyasztás Romániában	12
Könyv, olvasás, irodalom	14
A könyv meghatározása	14
A könyv változásai	15
A könyvek felosztása, csoportosítása	15
A könyv részei, adatai	15
Az olvasás folyamata	16
Az olvasás megközelítése szociológiai nézőpontból	16
A színház	17
A színház története és kialakulása.....	17
A színház funkciója	17
A színház típusai és jellemzői.....	18
Színházlátogatás Romániában	18
Módszertan	20
A kutatás célja.....	20
Az alkalmazott módszer	20
Mintavételezés.....	20
Kutatási eszközök	20

Kutatási kérdések és hipotézisek.....	21
Elemzés	22
Demográfia.....	22
Kultúrafogyasztás.....	25
Színház	28
Könyv olvasás	28
Következtetések.....	30
Felhasznált irodalom	31
Ábrajegyzék.....	33
Táblázatok jegyzéke	34
Függelék	35

Kivonat

A kultúra meghatározása magába foglalja a társadalmi csoport megőrzött értékeit, a szabályokat, normákat amiket ők követnek és azoknak az anyagi javaknak a rendszerét, amelyet ők hoztak létre. A kultúrával foglalkozó társadalomtudományok egyik ismert fogalma a kultúra-fogyasztás. A szakirodalom áttekintésével sor kerül a kultúra fogalmának meghatározásával, valamint a kulturális fogyasztás bemutatására. A kultúra területei, melyeket a dolgozat bemutat részletesen a színház és könyvolvasás. A kutatásomban a kulturális fogyasztási szokásokat mértem fel a nagyváradi Partiumi Keresztény Egyetem hallgatói körében. A kutatás módszertanát illetően kvantitatív kutatási módszert alkalmaztam. A kérdőíves kutatásomat 2022 márciusában végeztem el a Partiumi Keresztény Egyetem hallgatói körében. A kérdőívet 106 hallgató töltötte ki, melyet online formában tettem elérhetővé, a LimeSurvey rendszer segítségével, amely 22 kérdést tartalmazott. Először a demográfiai adatokra kérdeztem rá, majd a kultúrafogyasztási szokásokra, végül a színház és könyvolvasásra.

1.Bevezető

Szakedolgozatom témája a kultúrafogyasztásra összpontosult, ezen belül pedig a kulturális fogyasztással kapcsolatos szokásokat, véleményeket, attitűdöket vizsgáltam. Elsősorban azok a tevékenységek kerültek elemzésre, melynek során az egyén művelődik, ismereteket sajátít el a saját kultúrájáról. A témával kapcsolatban az érdekelt leginkább, hogy a célcsoportom esetében megfigyelhető-e a kultúrafogyasztás jelensége, valamint az, hogy milyen fogyasztási szokások iránt érdeklődnek.

Dolgozatom első részében az elméleti háttér került bemutatásra, így a szakirodalom áttekintésével sor került a kultúra fogalmának a meghatározásával, valamint a kulturális fogyasztás bemutatására. A fogalmak meghatározása során sor kerül az “omnivore-univore” fogalmak értelmezésére, és magyarázására. Ezt követően a kultúra fogyasztás dimenzióiról lesz szó: könyvolvasás, színházlátogatás, táncelőadások, múzeumlátogatás, zenehallgatás. A fogalmak definiálása után a kultúrafogyasztás, és a fiatal generáció kapcsolatáról lesz szó. A következő fejezetben a kulturális fogyasztás vizsgálatának aktuális megközelítései kerülnek bemutatásra, tehát ebben a fejezetben a szakedolgozatom témájával kapcsolatos néhány empirikus kutatás eredményeit fogom ismertetni.

A kutatás módszertanát illetően kvantitatív kutatási módszert alkalmaztam, azon belül kérdőíves felmérést. Az adatfelvétel az általam készített kérdőív segítségével történt, amelyet a LimeSurvey rendszer segítségével kérdeztem. Az adatok feldolgozása pedig az SPSS statisztikai program segítségével történt, a diagrammok készítése pedig Excel táblázat segítségével valósult meg. A kérdőívet a nagyváradi Partiumi Keresztény Egyetem hallgatói körében kérdeztem le, így tehát a kutatásom célcsoportja az egyetem hallgatói. A téma sokszínűsége miatt számos szakirodalom, és korábbi kutatás eredményei álltak a rendelkezésemre, ezek elősegítették, hogy több szempontból is megvizsgáljam a kultúrafogyasztás témakörét. A kutatási kérdéseket illetően a már említett kulturális fogyasztási szokások, és a célcsoportom általános attitűdjei a kulturális fogyasztási szokásokkal szemben, és az hogy a nők többet olvasnak-e mint a férfiak.

A kutatásom során két hipotézist állítottam fel, amelyek főbb változói közé tartoztak a kulturális fogyasztási szokások felmérése a hallgatók körében, a kulturális tevékenységekkel kapcsolatos attitűdök, a színházlátogatás és a kor összefüggései, illetve a könyvolvasás és a nem összefüggései. Az előzőek tükrében a dolgozatom felépítése a következőképpen fog

alakulni: először a szakirodalmi háttér kerül bemutatásra, amely segítségével egy átfogóbb képet kaphatunk a kultúra fogalmáról és kulturális fogyasztásról, valamint a jelenlegi kulturális tevékenységekről is. Ezt követően másodlagos adatelemzésként a témával kapcsolatos korábbi kutatások eredményei kerülnek bemutatásra. A legfontosabb a kutatási rész, melynek során a saját kutatásom eredményeit fogom ismertetni és magyarázni, hipotézisekkel alátámasztva. A végén pedig összegzőképpen a kutatás következtetéseit fogom ismertetni.

Kultúrafogalmak és modellek

A kultúra fogalmi megközelítései

A kultúra fogalmához a manapság használatos kéziszótár három jelentést rendel hozzá. Az első jelentés szerint a kultúrát anyagi és szellemi értékek alkotják, melyet az emberek hoztak létre, és a művelődésnek egy bizonyos ágazata. A második jelentésben a kultúra az egyén tanult személyére utal. A harmadik jelentésben a kultúra a műveltség terjesztésére vonatkozik, biológia illetve szellemi értelemben. A fogalom megértésében sokat segít, ha megvizsgáljuk a

szó jelentését. A kultúra a colore latin szóból ered, melynek jelentése, művelni. Az első írásos nyelvemlék ami megjelent a kultúra fogalmával kapcsolatban megtalálható Cicero Tusculane disputationes című művében. A kultúra fogalma a társadalomtudományokban is helyet kap, melynek során megvizsgálják a szó szoros értelmében. A fogalom ebben az esetben nem folyamatként értelmeződik, hanem olyan jelenséggént, esetleg dologként magyarázzák, amely a társadalomban való létezést biztosítja. (Korpics 2011)

A kultúra kétféleképpen hat ránk. Egyrészt a kultúra szemüvegén keresztül látjuk és értjük a világot, mert a kultúra értelmet ad neki, és ezzel segíti a világban való eligazodást. A kulturális tudás elsősorban nem a követendő kulturális tények és normák ismeretén és megtanulásán alapul, hanem olyan tudáson, amely megpróbálja megérteni a tények és normák mögött meghúzódó okokat és összefüggéseket. Ez közvetlenül elvezet bennünket ahhoz a nagyon fontos alaphoz, hogy más kultúrák megértéséhez nagyfokú empátia és tolerancia szükséges. (Malota, Mitev 2013)

A kultúra elemei

Számos szerző próbálkozott a kultúra összetevőinek kategorizálásával. Mivel a kultúra elemei és forrásai gyakran keverednek egymással, így a nyelv vagy a történelem a kultúra elemeiként és forrásaiként is értelmezhető. A kulturális elemek összetettsége abból is adódik, hogy a kulturális elemek is hatnak egymásra. Például a vallás befolyásolhatja az étkezési és öltözködési szabályokat, a történelem befolyásolhatja a szokásokat, az ünnepeket, az étkezési kultúrát, vagy a fesztiválok gyakran hordoznak hagyományokat és szimbólumokat. A kulturális elemek értelmezése az öt legfontosabb elemben testesül meg, amelyek a következők: vallás, történelem, értékek, társadalmi szervezet és nyelv. (Malota és Mitev 2013)

A kultúra meghatározása

A kultúra meghatározása magába foglalja a társadalmi csoport megőrzött értékeit, a szabályokat, normákat amiket ők követnek, és azoknak az anyagi javaknak a rendszerét, melyet ők hoztak létre. Geert Hofstede a kultúra felszíni rétegeit figyelembe véve a különböző elemeket különíti el: a nyelv, a műalkotás, és termékek, amelyek a világképhez, az értékrendhez, és a normákhoz tartoznak. Az ember életében a kultúra tanult, nem veleszületett.

A kultúrát egyrészt az emberi természettől, és nem utolsó sorban az egyén személyiségétől kell megkülönböztetni. (Székedi, Gál, és Pásztor 2016)

Raymond Williams szerint a kultúrának háromféle meghatározása létezik. Az első az ideál meghatározása, amely a kultúrát az emberi tökéletesedés állapotának vagy folyamatának tekinti valamilyen abszolút vagy egyetemes érték szempontjából. A második a dokumentumként való értelmezés, mely szerint a kultúra minden olyan szellemi vagy képzeletbeli alkotás összessége, amely az emberi gondolkodást és tapasztalatot rögzíti. Végül a harmadik "társadalmi" meghatározás, mely szerint a kultúra egy különálló életforma, amely bizonyos jelentéseket és értékeket fejez ki, nemcsak a művészetekben és a tudományokban, hanem az intézményekben és a mindennapi viselkedésben is. (Wessely, és mtsai. 2003)

A kultúra és a kultúrafogyasztás értelmében évtizedek óta szélsőséges változások következtek be, újabb és újabb műfajok, csatornák örövendenek népszerűségnek. A régebbi kultúrához viszonyítva az idősebb generáció azt gondolja, hogy a fiatalok kultúrafogyasztásáról, hogy kevésbé kötődik a valódi kultúrához. Én ebben a tekintetben úgy gondolom, hogy a fiatalok nem mondtak le a művelődésről, csupán a kiterjedt csatornáit választják.

Szimbólumok, rituálék és értékek

A kulturális különbségek különböző módon nyilvánulnak meg. Hofstede a kultúra megnyilvánulásának a leírására négy kifejezést használt melyek a következők: szimbólumok, hősök, rituálék és értékek. A szimbólumok olyan szavak, gesztusok, képek vagy tárgyak amelyek valamilyen jelentést tulajdonítanak maguknak, és csak olyan egyének ismerhetik fel őket, akik osztoznak az adott kultúrában. A hősöket olyan valós vagy képzelt emebereknek tekintették, akiket a kultúrában értékes tulajdonságokkal ruháztak fel. A rituálék úgynevezett kollektív tevékenységek, amelyek ha nem is segítik a kívánt célok elérését, nélkülözhetetlenek egy kultúrán belül. (Hofstede, és Minkov 2012)

„A szociológia – a kulturális antropológiához hasonlóan – a kultúra fogalmába tartozónak tekinti nemcsak és nem is elsősorban az irodalmi, művészeti, zenei alkotásokat, azok ismeretét és élvezetét, hanem egyrészt az emberek alkotta tárgyakat (például épületeket, bútorokat), másrészt és főképpen a társadalom viselkedési szabályait, normáit, az azokat alátámasztó értékeket, a hiedelmeket, a vallást, továbbá a hétköznapi és tudományos ismereteket, végül magát a nyelvet.” (Andorka, 2006)

Az idézetre hivatkozva elmondhatjuk, hogy bármi, amit az ember tesz, beleértve a zenehallgatást és sok minden mást a kultúra részét képezi. A kultúra és az értékek elsajátítása a szocializációs folyamat része, mert “ a szocializáció során a gyermek megtanulja a környező társadalom kultúráját, normáit, értékeit”(Andorka, 2006)

Társadalmi rétegződés és kulturális fogyasztás

Burke (1991) véleménye szerint a rendszerváltás előtti időszakban a kapitalista társadalomstruktúra kialakulásáig két heterogén kulturális hagyomány létezett együtt: az elit számára megközelíthető “ Nagy hagyomány” továbbá a “ Kis hagyomány” vagyis a népi kultúra. A kulturális tagoltság engedettlenné vált a modernizáció során, amikor némely standard kulturális készségek vagy kompetenciák hiánya az egyéni mobilitás akadályaként jelent meg. A 20 században a társadalomkutatás egyik központi témája a kulturális rétegződés volt. Az ezzel releváns elmélkedésre a magas és tömegkultúra jellemző. A tömegkultúra két fogalmat mellékel. Az első fogalom, mely szerint a tömeg jelentése becsmérlő: ezen rétegeket alkották a szegények, munkások, csőcselék. A kultúra ezzel ellentétben magaskultúrát jelentett, vagyis a tanult, kulturált emberek gondolkodási stílusára vonatkozott. Bourdieu (1984) véleménye szerint a kulturális praxisok, illetve ízlésviláguk és a társadalmi szerkezet között megfelelő kapcsolat van. Következésképpen ezeket három fele osztott hierarchikus szektorban képzelhetjük el, ahol a hierarchia csúcsán a felső osztályok találhatóak, középen a kispolgárok osztálya, alján a népi osztályok stílusvilága áll. (Kiss és Barna 2011)

Kulturális és nem kulturális szabadidős tevékenységek

Az összes kultúrakutatás azt az alapvető kérdést teszi fel, hogy: mit értünk a kultúra alatt? A válaszokat tekinthetjük szubjektívnek, mivel mást követel egy elméleti és mást egy empirikus vizsgálat. A meghatározások többsége szerint a szerző és a szereplő munkássága jelenti a kultúrát. A fogyasztási szempontot figyelembe véve olyan tevékenységek tekinthetők kulturálisnak, amelyek során az artistikai termék befogadása valósul meg. Az egymás mellett létező társadalmakat különböző kultúrák, vagy szubkultúrák alkotják. R. Benedict a következő kijelentéssel magyarázza, mely szerint: “A kulturális mintázatot az érdekek és tevékenységek megválasztásából létrejövő alakzat és annak különös értéke alkotja, ami jellegzetes szerveződést, egy bizonyos életmódot hoz létre.” A kultúrán kívül előfordulnak hasonló szabadidős tevékenységek, amelyek gyakorlása során nem a művészet elsajátítása

valósul meg, de a fennmaradó kulturális tevékenységgel együtt, az életmódnak egy darabját képezik.(Hunyadi 2005)

Kulturális tőke és rétegződés

A társadalmi státusz egyik legfontosabb mérési dimenziója a kulturális tőke. A bourdeauai értelemben az intézményesült tőke segítségével érdemes mérni a kulturális tőkét. A fiatal generáció esetében ez nem elég, mert a diákok életében ez nem egy megszűnni akaró állapot. Az idősebb generáció is visszatérhet az iskolába, nincs megszabva egy határ, ami megfosztaná őket a fejlődés akarásától. A fiatal generáció kulturális fogyasztásáról érdemes megemlíteni, hogy nem egydimenziós, hanem többdimenziós jelenség. A magaskultúra fogyasztása szempontjából a kulturális habitus része: az internethasználat, a klubkultúra, a könnyűzene. (Kiss, Barna 2011) A homológiai megközelítés szempontjából a társadalmi rendszerben elfoglalt pozíció és a kulturális rétegződés szoros kapcsolatban állnak egymással. Ezt úgy kell értelmezni, hogy a felső középosztálybeliek leginkább a magas vagy elit kultúrát fogyasztják, míg az alsó középosztálybeliek a tömegkultúrához ragaszkodnak. Az "omnivore-univore" kifejezés először Peterson és Smkusz művében jelenik meg, ahol a fő elemzési szempont a zenei stílus és a társadalmi státusz kapcsolatának a vizsgálata. A Pierre Bourdieu nevéhez kötődő habituselmélet azt állítja, hogy az életmódot és az azt meghatározó státuszt a társadalmi struktúra szimbolikus perspektívájának kell tekinteni, amely szorosan kötődik az osztályhoz, az élethez. Alapfogalma a mező, amely bizonyos pozíciók közötti kapcsolatok összessége, és a habitus, amely a szocializációs folyamatok eredménye. A mező és a habitus kölcsönösen hipotetikus, azaz a mező sikeres működéséhez a sajátos habitus szükséges, és ebben az értelemben homológ kapcsolatban állnak.(Sági 2010)

Megjelennek a mindenevők is, és az egyetlen típusra korlátozódó kulturális tevékenységek inkább az alacsonyabb társadalmi státuszúakra voltak jellemzőek. A választóvonal nem az elit és a tömegkultúra fogyasztói között húzódik, hanem a mindent fogyasztók és a csak bizonyos típusú kulturális tevékenységek fogyasztói között. Warde (1997) szerint a mindenevő-monofág megközelítés a kulturális homológia elve és az individuáció megközelítése között helyezkedik el. A mindenevők magas státuszú, toleráns és olykor kozmopolita egyének, akik a kulturális fogyasztást nem a státuszmegnyilvánulás, hanem az önmegvalósítás eszközeként veszik fel- tehát e tekintetben megerősítik személyes szemléletüket. A "mindenevők" tömeges kulturális fogyasztása sokszor önmarcangoló, folyamatosan a magas kulturális események sorain kívül mutatkozik meg. A "mindenevők" határozottan vonakodnak bizonyos alacsony

jövedelmű csoportok státuszához kötött tömegkultúra fogyasztásával szemben, és gyakran lekicsinylő kifejezéseket fogalmaznak meg azokkal szemben, akik csak egy kultúrát fogyasztanak. Ezért a “mindenevő-monofág” megközelítés e tekintetben inkább a kulturális homológiához hasonlít.(Székedi, Gál, és Pásztor 2016)

Tőke és habituselmélet

A szokások egyrészt azok az elvek, amelyek objektíven kategorikus ítéleteket hoznak létre, másrészt e gyakorlatok elvi felosztása. A reprezentált társadalmi világ terét, az életmódot a szokásokat meghatározó két képesség alkotja, nevezetesen az osztályozható gyakorlatok és művek előállításának képessége, valamint ezen gyakorlatok és termékek megkülönböztetésének és értékelésének képessége. A gazdasági- társadalmi viszonyok releváns jellemzői (tőkemennyiségek, tőkeösszetétel) és az életmódvilágban megfelelő helyhez kötődő kiemelt jellemzők közötti kapcsolat csak akkor érthető meg, ha a habitus generatív képletként épül fel, ami lehetővé teszi. Az osztályozási gyakorlatok és termékek elszámolása és az osztályozási értékítéletek ezeket a gyakorlatokat és működést megkülönböztető jegyek rendszerévé teszik. (Bourdieu 1984)

Szimbolikus tőke

A szimbolikus tőke birtoklása adja a társadalmi státusokat és pozíciókat. A szimbolikus tőke meghatározása Pierre Bourdieu elmélete szerint a fizikai és gazdasági tőke álcázott formája. Az egyén számára a szimbolikus tőke birtoklása társadalmi státust biztosít, egyes esetekben viszont az egyén társadalmi pozícióját határozza meg. Az egyes korszakokban (8-497.) a funkcionáló szimbolikus tőke hatásának eltérése jelenik meg. Két fontos példát érdemes kiemelni ebben az esetben: a tudás és a cím. A cím lehet rendi minőségű, mely az első világháború végéig társadalmi pozíciót jelzi az egyes rétegek között. A tudás épp ennek az ellenkezője. A gazdasági tájékozottságot a másfajta területeken kialakult speciális tudást váltja a fel a szakiskolákban, tanfolyamokon kapott szaktudás. A cím szimbolikus tőke szempontjából a család rangja. A szimbolikus tőke fajtáinak említésekkor fontos megemlíteni a kapcsolati hálózatot. A kapcsolati háló kialakítása többféle módon történhet. Léteznek szomszédsági, rokonsági rendszerek, de számolni kell a perszonális kapcsolatokkal is. A tudás is hasonló jelentőséggel bír. Az első világháború előtti időszakban a szimbolikus tőkét jelentette az idős kor. Az idős kor jelentette az általános presztízst, amely bizonyos foglalkozások esetében alapfeltétel volt a paraszttársadalomban. (Bourdieu, Ferge 1978)

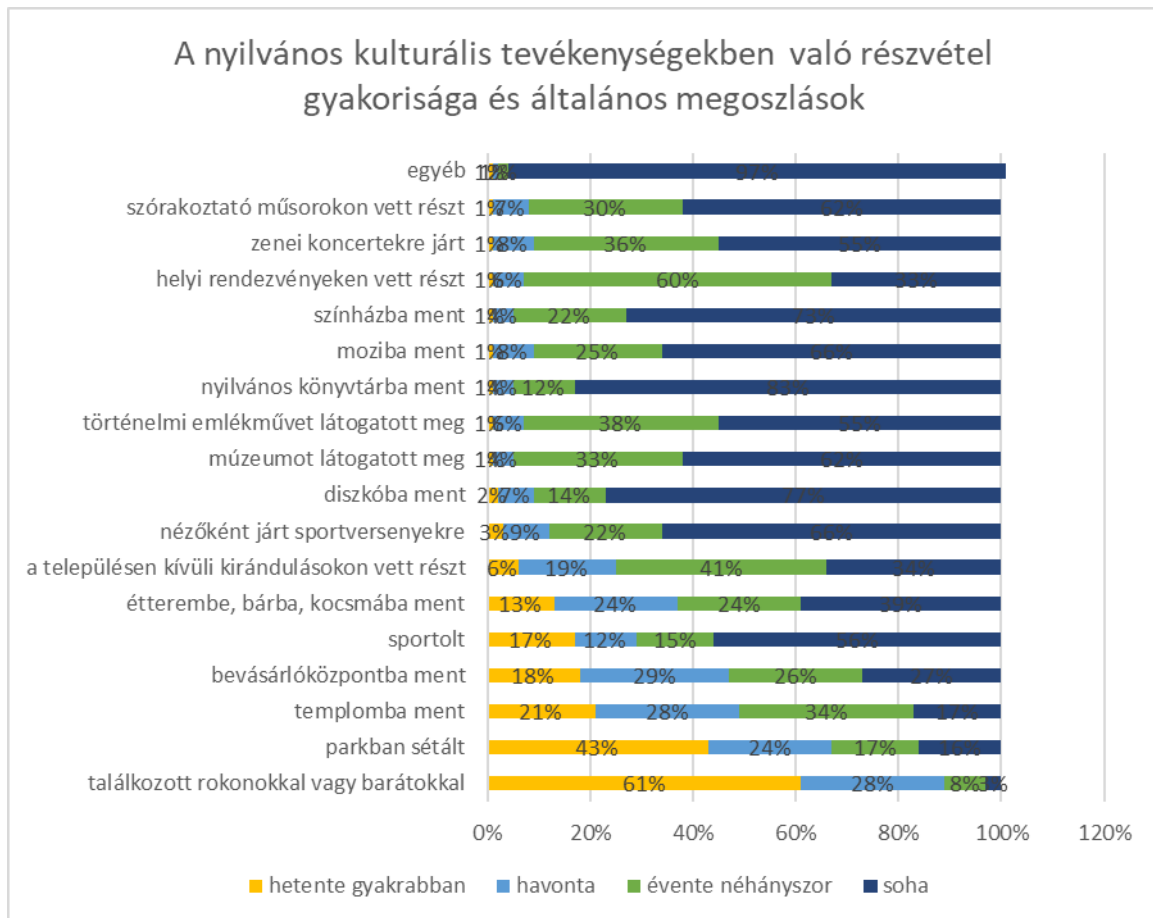
Kultúrpolitika és művészetek Romániában

Dan Eugen Rațiu a posztkommunista Románia kultúrát célzó közpolitika változások elemzésére épülő tanulmányának segítségével összegzésre kerülnek a fontosabb mérföldkövek. A kultúrpolitika feltalálása az 1950-es évekre vezethető vissza, amely a kulturális és tudományos kutatás határterületeinek metszéspontjában helyezkedik el. Az 1990-es évek jelentős változásokat hoztak a kultúrpolitika filozófiájában, kultúra és a művészet köztámogatásának legitimációjában vagy igazolásában a neoliberális diskurzusok és modellek irányába, amelyek a jóléti perspektívát és a kormányzás logikáját felváltották a fejlesztési perspektívával. A posztkommunista Romániában a kulturális politikák kidolgozása és a kultúrára vonatkozó koherens politikák, szakpolitikák kidolgozása csak 1997-ben kezdődött meg a kongresszus kérésére és hatására dolgozták ki. A román állam a kulturális szektorba történő közbelépését többféle instrumentális érvekkel alapozta meg: mindenekelőtt a nemzetközi értékekre hivatkozva, mivel a szociális és gazdasági jólét szerves része a kultúra, valamint a piaci körülményekbe szorult kulturális szektor egyenlőtlenségeit is hivatott korrigálni. A mindenkori kormányok a kultúráról alkotott elképzelései nagymértékben meghatározták a kultúrára vonatkozó közpolitikát. (Rațiu, 2012)

Kultúrafogyasztás Romániában

A következőkben említést teszünk annak függvényében, hogy mit jelent ma Romániában a kulturális fogyasztás. A Kultúrafogyasztás Barométere 2019 adatai alapján elmondhatjuk, hogy Romániában a kulturális intézményekkel- színházak, könyvtárak, múzeumok, mozik- való elégedettség egy 1-től 5-ig mért skálán (ahol 1= hetente , 5=soha). A válaszok megoszlását a következő ábra mutatja. Amint látható, a legnagyobb gyakoriságot jelölő kategória legmagasabb százalékos aránya azokra a tevékenységekre vonatkozik, amelyek nem sorolhatók a szűkebb értelemben vett kulturális kategóriába, hanem a szeretteinkkel való interakció és a kikapcsolódás preferenciáját jelzik. A spektrum másik végén, az alacsony gyakoriságú, vagy akár részvételtől elmaradásban pontosan azok a tevékenységek állnak, amelyek általában eszünkbe jutnak, amikor kulturális fogyasztásra gondolunk és ez a havi válaszkategóriákat tekintve is fennmarad.

1. ábra A nyilvános kulturális tevékenységekben való részvétel gyakorisága és általános megoszlások

Forrás: Barometrul de Consum Cultural 2019. Frecvența participării la activități de consum cultural public-distribuții generale

Az életkor és az iskolai végzettség jelentősen meghatározza a kulturális fogyasztást. A könyvtárba járás a 18-29 éves, felsőfokú végzettséggel rendelkező fiatalokra jellemző. A színházba járást szintén meghatározza a magasabb iskolai végzettség, de már nem a fiatalokra jellemző, mint a könyvtárba járás esetében, hanem a 60 év felettiekre. A csoportosítás utolsó két kategóriája- múzeumlátogatás és műemléklátogatás- szintén felsőfokú végzettségűekre jellemző, de már nem életkorspecifikus. Az életkori sajátosságokkal vagy azok nélkül említett tevékenységek négy kategóriája arra utal, hogy a színházba, könyvtárba, múzeumba vagy történelmi emlékművek látogatásához kapcsolódó életmód a magas iskolázottsági szint körül strukturálódik. A plázába, diszkóba vagy parkba járás ezzel szemben csak a középiskolát végzett, 18-44 éves korosztályra jellemző. A moziba járás is leginkább a 18-44 korosztályra

jellemző, akik ez iránt erősen orientált emberek. Az eredményeket az alábbi táblázat szemlélteti. (Croitoru és Becuț Marinescu 2020)

2. ábra Szabadidős tevékenységek életkor és iskolai végzettség szerint

Életkor	Iskolai végzettség			Az oktatás jelentéktelen hatása
	Középiskolát végzettek	Szakközépiskolát végzettek	Felsőfoku végzettséggel rendelkezők	
18-29 év			könyvtár	
30-44 év			szórakozás	
18-44 év	Park, pláza, diszkó	mozi	Étterem, edzés, sport, kirándulások, helyi ünnepek, zenei előadások	
45-59 év				templom
60+ év			színház	
Az életkor jelentéktelen hatása			Múzeumok, régészeti lelőhelyek	
Az életkortól és az iskolai végzettségtől jelentéktelen mértékben függő gyakorlatok: találkozók rokonokkal, barátokkal, részvétel sporteseményeken				

Forrás: : Barometrul de Consum Cultural 2019. Practici de timp liber în funcție de vârstă și de educați

Könyv, olvasás, irodalom

A könyv meghatározása

Az irodalmi mozzanatot három fő formában észlelhetjük: az irodalom, a könyv és az olvasás szintjén. A könyv meghatározása nagyon nehéz folyamat. A könyvnek nem egyetlen meghatározása van. Az 1964-es UNESCO közgyűlése a következő meghatározást javasolta: “49 vagy ennél több oldalt tartalmazó, nem időszak kiadvány”. Az Egyesült Királyság meghatározása gazdasági szempontú: “könyvnek minősül minden olyan kiadvány, amelynek az ára legalább 6 penny” Az említett meghatározásoknak az a nagy hibájuk, hogy a könyvet nem kulturális eszköznek tekintik. (Escarpit 1973)

A könyv változásai

A könyv első korszaka kétségtelenül a kéziratos tekercs, egy papirusztekercs, amelyet összeragasztanak, hogy az egész mű azt a nyomon követhető formát adja, amely az akkori irodalmi életben létezett Athénban, majd Rómában. A 14. századtól új társadalmi osztályok kezdtek megtanulni olvasni. Az olvasás addig csak a szerzetesek kiváltsága volt. A könyvnyomtatás ezen időszak után történt. A könyvnyomtatást, bár hatalmas és azonnali, időben feltalálták, bizonyítva, hogy a technológiai innováció mindig érvényesül, amikor a társadalmi igények kielégítéséről van szó. (Escarpit, 1973)

A könyvek felosztása, csoportosítása

A könyvek tartalma szerint két kategóriába sorolhatók:

-művészeti alkotások, amelyek lehetnek:

- Szépirodalmi művek és
- Zeneműveket tartalmazó dokumentumok

-ismeretközlő munkák, amelyek lehetnek:

- Tudományos munkák
- Szakkönyvek
- Ismeretterjesztő művek

A szakértelmet közvetítő művek a konkrét témák megvitatásának tipikus módszerein alapulhatnak, mint például:

- Absztrakt művek, amelyek átfogó, arányos tudásösszefoglalást adnak.
- Szintetikus és absztrakt művek köznévi kézikönyvei
- Monográfiák, amelyek egyetlen téma részletes és teljes tárgyalását és kezelését biztosítják
- Több kisebb művet és tanulmányt tartalmazó kutatási kötet vagy tanulmánygyűjtemény (Török, Kristóf, Seres, Vendrei, 2008)

A könyv részei, adatai

A könyv részletei a könyv különböző részeiben találhatók. A címlap tartalmazza a legfontosabb adatokat, az első oldal a címlap, a hátlap pedig a címlapverzió. Ebben a könyvben máshol is találhat fontos adatokat. Ezeket a jegyzetekben részletezzük az irodalomgyűjtési és címkézési folyamathoz szükséges ismeretek miatt, segítve az adatok

levezetését. A könyv következő része a borító melynek célja a könyv védelme, népszerűsítése és nyilvánosságra hozatala. Az összehajtott rész könyvismertetőket és a szerző bevezetőjét is tartalmazhatja. A következő rész a kötésgerinc, a könyv azon része amely összetartja a könyvet. Általában tartalmazza a címet, valamint a szerző és a kiadó nevét. A címlapon, címoldalon szükség szerint az alábbi adatokat kell tartalmaznia: a szerző vagy a szerkesztő teljes neve, cím, többkötetes művek esetén a mű címe, a kötet sorszáma, a kötet címe, a könyv tartalmának létrehozásában részt vevő egyéb szellemi közreműködők, abban az esetben ha nem az első kiadások, a kiadások száma és minősége, a kiadó neve, a megjelenése helye és éve. (Török, Kristóf, Seres, Vendrei 2008)

A könyv törzse papírból áll. A lapok hajtogatásával készülnek. Az oldalak sorrendjét az oldalszám határozza meg. A fő rész a következőket tartalmazhatja: előszó, amely általános tájékoztatást nyújt a mű létrejöttéről vagy kontextusáról, a szerző, bevezető, a szöveg, a jegyzetek, bibliográfia, melléklet, tartalomjegyzék. (Török, Kristóf, Seres, Vendrei 2008)

Az olvasás folyamata

Az általunk kiválasztott irodalmi mű, ezen kívül elolvasása szerves része lehet életünknek. Az olvasás előtörténetébe beletartozik egész addigi életünk. Az olvasás utóélete gyors módon elmúlhat, akár hosszú időre meg-megszakadva, továbbá időnként felidéződve, folytatódhat vagy folyamatosan életünk végéig eltarthat. Életünk, érdeklődésünk és értékrendünk alakulásán, a legszemélyesebb mozgatóinkon, ezen kívül a mű kiválasztását nagymértékben meghatározza az általunk addig elolvasott művek mennyisége, továbbá szerkezete. A döntéshez hozzátartozik, az általunk kiválasztott olvasási stratégia, vagyis az, hogy milyen módon kívánjuk olvasni az adott olvasmányt. Az olvasók igen elterjedt olvasási stratégia tárral rendelkezhetnek. A szórakoztató irodalom esetében, jóval egyszerűbb olvasási stratégiát találni, mint a többi nehezen érthető irodalom egyes műveire. A kalandregény, szerelmes regény, sci-fi, az átlagos krimi elég könnyen olvasható. (Kamarás, 2007)

Az olvasás megközelítése szociológiai nézőpontból

Szociológiai nézőpontból az irodalommal kapcsolatos beállítódásokhoz kötődő egyes művekre használatos olvasási stratégiák valóban több vagy kevesebb hasonlóságot mutattak mind különféle olvasók, mind különféle művek esetén. Ezek az olvasási stratégiák behatárolhatóak társadalmi térben, továbbá időszakban. A kortárs művek, valamint olvasók esetekor, a művek megalkotása, terjesztése, kiválasztása, valamint befogadása részben olyan társadalmi is behatárolt társas játék keretei között következik be, melynek szabályai többé

kevésbé érvényesek mind az alkotóra, mind a közvetítőre, mind a befogadóra. (Kamarás 2007)

A hatvanas évek jelentős irodalomszociológiai munkákban a könyvvásárlás, a könyvtárba járás, az olvasásra inverz idő, a különféle műfajokkal, valamint a szerzőkkel kapcsolatos preferenciák, ezen kívül a könyvvél kapcsolatos beállítódások mellett alig esett szó az irodalmi művek befogadásáról. (Kamarás 2007)

A színház

A színház története és kialakulása

A színház átöleli és kifejezi az életet. Történelmének megírása olyan hatalmas területre való behatolást jelent, amelyben az emberi megnyilvánulások minden irányából származó tények, események, intézmények, gondolkodás- és cselekvési formák, lelkiállapotok, eszmék, érzések és szenvedélyek összefonódnak. Mindezek olyan labirintust alkotnak, amelyben elveszhetnénk, ha előállításuk és fejlődésük magyarázatakor nem vennénk mindig figyelembe az őket megalapozó társadalmi és gazdasági valóságot. A színháztörténet szorosan kapcsolódik a társadalom és gazdasági, politikai történetéhez. A színház általános megnyilvánulásában, összetett és teljes területként jelenik meg, amelyben az összes művészet, mint az emberi érzés és gondolkodás igazságainak szintézisében. Nemcsak érintkezési pontjai lehetnek a többi művészettel hanem be is építheti azokat. Minden forrásuk ismertté válhat számára. Minél inkább fejlődött a színház, annál inkább érezte annak szükségességét, hogy megközelítse ezeket az erőforrásokat, behatoljon lényegükbe, felhasználja őket, és feldolgozásukkal elérje az élet művészi ábrázolásának magasabb egységét. (Zamfirescu 1958)

A színház funkciója

A színház alapvető funkciója az élet újrajátszása. A színdarab annyiban színdarab, amennyiben képes színpadra vinni egy cselekvést, az élet egy pillanatát. Csak azok a szövegek értékesek, amelyek az élet aspektusait és folyamatait képesek feltárni. Természetesen emberi életről beszélünk. A színháznak lehetősége van arra, hogy mindezt az életet kifejezze a maga pompájával és zűrzavarával együtt. Nem idegen az emberiség egyik megnyilvánulásától sem. De ez nem elég ahhoz, hogy életet vigyünk a színpadra. Ugyanígy kell kommunikálni a nézőtérre is. A színpad és a nézőtér ugyanannak az egységnek két aspektusaként jelenik meg. Érezzük a színház erejét amennyiben a színpadon megvitatott életet keresztül sikerül kollektív lelket teremtenie a nézőtérre. Az élet középpontjába

helyezve a színház jó megfigyelő, amelyen keresztül megfejthetjük a mély emberi érzéseket, és követhetjük az örök szenvedélyeket, amelyek képesek megragadni az emberi lelket.

A színház típusai és jellemzői

A színház a kulturális közgazdaságtan talán legösszetettebb ága, gyakran emlegetik. A kultúrát képviselő gazdasági modell, melynek több oka is van. A színházi produkció nem ölt fizikai format, általában szolgáltatási tevékenység, de maga a színház egy jól körülhatárolható entitás, amelynek bemenetei és kimenetei hozzáférhetővé teszik és a gazdasági területen tevékenykedő szervezetek. A színház terheléssel, így a bevételi és kiadási, finanszírozási problémák elemezhetők, emellett nyilvánvaló a külső technológiai és társadalmi civilizációs változások hatása a keresletre.

A közös érdeklődés övezi az olyan előadóművészeteket, mint az opera, a zene és a tánc. Gazdasági jellemzők: a szolgáltatások munkaigényesek, az élők munkája jóval magasabb, mint a tőkekiadás, az élvezet időigényes, bevételi követelményei rugalmasabbak, mint a viteldíjak, a produkció fix gyártási költsége megoszlik, és az előadások számától függően változik a költség. Az előadásonkénti változó költség állandónak tekinthető átlagos érték. Ha a közönség megengedi a választást, a színházat meg kell határozni.

Színházlátogatás Romániában

A következőkben említést teszek, hogy mit jelent ma a színházlátogatás Romániában. A Fókuszban a kultúra felmérésben az országos mintában mért értékek mögött jelentős regionális és faji különbségek rajzolódtak ki. Az erdélyi magyarok általában nagyobb mértékben vesznek részt a jogi kulturális szférán kívüli tevékenységekben az országos átlaggal azonos vagy alacsonyabb szinten. Ennek eredményeként a magyarok 10,3%-a látogat klasszikus hangversenyekre vagy filharmóniai zenekarokra, 8%-a pedig opera előadásokra, szemben az 5,9%-kal, illetve 6,1%-kal. A magyarok körében 32 százalék jár színházba, ami közel duplája az országos 17,2 százalékos átlagnak. Egy múzeumi kiállítás megtekintésekor kisebbek a különbségek. Az eredmények azt mutatják, hogy a magyarok 25%-a múzeumlátogató szemben az országos 22,6%-kal. A bukarestiek általában az országos átlagnál lelkesebb fogyasztói a közművelődésnek. Az erdélyi magyarokhoz képest jobban elkötelezték magukat, akár jogi eseményeket, akár jogi kultúrán kívüli eseményeket néztük. Az erdélyi románok valamivel az átlagot meghaladó jogkultúrával kapcsolatos tevékenységekben vesznek részt, míg egyes jogi kulturális területeken kívül esnek. A

rendezvényeken való részvételi arány igen magas. Ennek eredményeként a zenei fesztiválokon és szórakoztató műsorokon való részvételük jóval meghaladja az országos átlagot, valamint a filmek, sportesemények és vásárlások országos átlagát. Az eredményeket alapján az alábbi táblázat szemlélteti. (Kiss és Barna 2011)

1. táblázat Nyilvános kultúrális részvétel a Fókuszban a kultúra felmérése

Dimenzió	Tevékenység	Erdélyi magyarok	Erdélyi románok	Bukarest	Románia
Zene	Jár komlyzenei koncertre, filharmóniába	10,3	7,1	14,1	5,9
	Ját opera előadásokra	8,0	7,0	21,7	6,1
	Jár diszkóba, klubokba	19,1	22,7	28,7	20,6
	Jár fesztiválokra	25,2	37,9	27,9	26,6
Színház, mozi	Jár színházba	32,5	17,2	42,4	17,2
	Jár szórakoztató zenés műsorokra	22,0	30,1	22,5	22,4
	Jár moziba	15,1	27,0	49,7	20,6
Képzőművészet	Látogat múzeumokat, kiállításokat	25,0	28,2	39,2	22,6
Sport	Részt vesz sporteseményeken	22,9	26,2	25,7	20,7
Pláza	Jár plázába	28,5	47,4	56,0	38,7

Forrás: Fókuszban a kultúra kutatási jelentés,kézirat

Módszertan

A kutatás célja

Szakedolgozatomban elsősorban a kulturális fogyasztási szokásokra, véleményekre, attitűdökre kerestem a választ. A kutatási kérdésem éppen ezért azt hivatott felmérni, hogy a napjainkban megfigyelhető kulturális fogyasztási szokásokról és intézmények látogatottságáról milyen kép alakult ki a hallgatókban, attitűdök, valamint vélemények formájában.

Az alkalmazott módszer

A kutatásomhoz kvantitatív kutatási módszert alkalmaztam, nem valószínűségi szubjektív mintavételezési eljárással. Ebből adódóan a mintavétel során nem törekedtem a reprezentativitásra sem, valamint az eredmények általánosíthatósági foka is kisebb, azonban így is alkalmasak hozzávetőleges tendenciák kimutatására. A kérdőívet online formában tettem elérhetővé melyet a LimeSurvey program segítségével dolgoztam ki.

Mintavételezés

A dolgozatom keretén belül kivitelezett kutatás célcsoportja elsősorban a Partiumi Keresztény Egyetem hallgatóinak köre. Egyetemünk hallgatói között több korosztály tagjait ismerhetjük, ezért az elemzés során lehetőségem nyílt, hogy egy átfogóbb képet kapjak a kutatott jelenségről. A jelenségek tanulmányozásával a különböző korcsoportok preferenciáit is megismerhettem. A lekérdezés során összesen 106 érvényes kérdőív érkezett be. Az adatközlők 71,7%-a nő és 28,3%-a férfi, az átlagéletkor pedig 23,2 év volt.

Kutatási eszközök

Az adatfelvétel saját készítésű online kérdőív segítségével készült. A lekérdezés időtartama körülbelül egy hetet vett igénybe. A kérdőív teljesen anonim volt és önkéntes alapon történt a kitöltése. Az adatok feldolgozása az SPSS statisztikai program segítségével történt. A különböző grafikonok elkészítéséhez a Microsoft Excel programot is alkalmaztam. Maga a kérdőív négy fő kérdéscsoportból állt. Az első csoport olyan demográfiai kérdéseket tartalmazott, amelyek relevánsak a kutatásom szempontjából, ezek pedig a következők voltak: nem, kor, jelenlegi lakhely típusa és az általuk választott szak megnevezése. A következő csoport a kultúrafogyasztás volt, azon belül pedig a válaszadók kulturális fogyasztási szokásaira vonatkozó kérdések szerepeltek. A harmadik pillér a könyvolvasással foglalkozott, és azt hivatott felmérni, hogy a válaszadók olvasnak-e nyomtatott könyveket, ezen kívül pedig könyvkategóriákkal kapcsolatos attitűdjeiket, véleményeiket is vizsgálta. A negyedik és

egyben az utolsó csoport a színházlátogatás jelenségével foglalkozott, ami leginkább a színházba járási szokásokra tért ki.

Kutatási kérdések és hipotézisek

Az első kutatási kérdésemben arra kerestem a választ, hogy hogy a napjainkban megfigyelhető kulturális fogyasztási szokások és intézmények látogatottságáról milyen kép alakult ki a hallgatókban,

A második kutatási kérdésemben arra kerestem a választ, hogy a nők többet olvasnak-e mint a férfiak.

A szakirodalom alapján a következő hipotéziseket fogalmaztam meg:

1. Feltételezem, hogy a szülők alacsony iskolai végzettsége fékezi a kulturális tevékenységek gyakorlását, a magasabb iskolai végzettség pedig ösztönző hatással van rá.(Croitoru és Becuț Marinescu 2020)
2. Feltételezem, hogy a fiatalok szerint a színházba járás az értelmiségi létnek a részét képezi (Sántha, 2005).

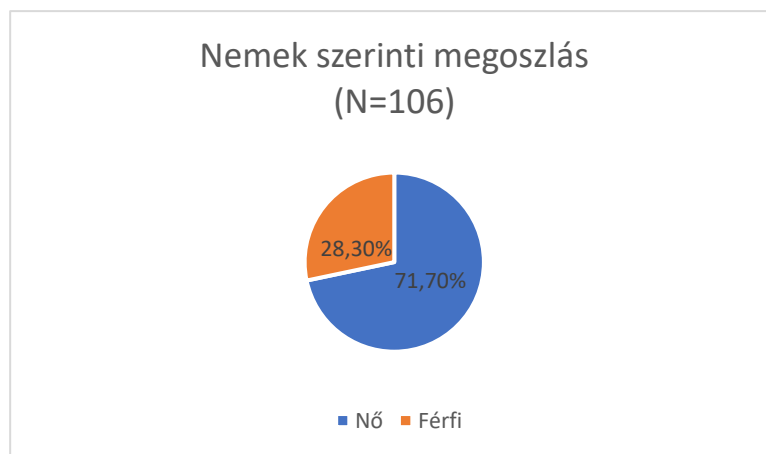
Elemzés

Demográfia

Az online kérdőíves kutatásom során 106 érvényes kitöltés érkezett be. Ami a demográfiai adatokat illeti, a kitöltők nemére, életkorára és a lakhelyük típusára voltam kíváncsi, illetve arra, hogy a hallgatók milyen szakon és melyik évfolyamra járnak.

Az alábbi grafikon (1.ábra) a válaszadók nem szerinti megoszlását ábrázolja.

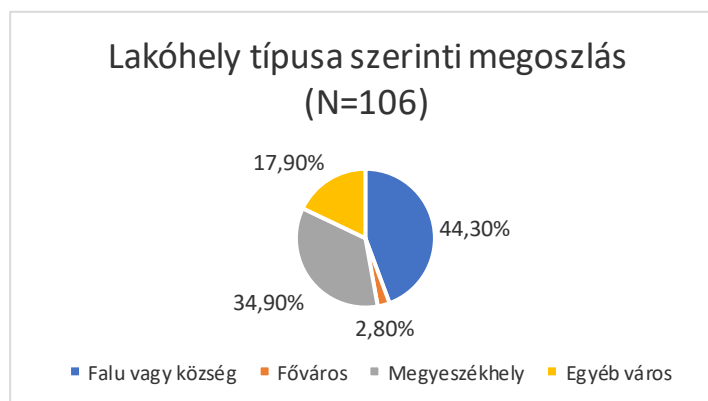
3. ábra Nemek szerinti megoszlás

Forrás: saját szerkesztés

A válaszadók között 76 nő (71,7%) és 30 férfi (28,3%) volt. Az átlagéletkoruk 23,2 év volt, a legfiatalabb kitöltő 18, a legidősebb pedig 58 éves volt. A következő kérdés a válaszadók lakóhely típusára vonatkozott. Az alábbi grafikon (2.ábra) a jelenlegi lakóhelyük szerinti megoszlás látható.

4. ábra Lakóhely típusa szerinti megoszlás

Forrás: saját szerkesztés

A 2. ábra alapján elmondható, hogy a válaszadók többsége (44,3%) faluban vagy községben él, kisebb arányban vannak azok, akik megyeszékhelyen élnek (34,9%), egyéb városban (17,9%), és fővárosban csupán (2,8%) él.

A válaszadók szakonkénti és évfolyamokra történő megoszlását az alábbi táblázatban összesítettem. Több olyan hallgató van, aki egynél több szakra jár, így őket arra kértem, hogy az összes olyan szakot jelöljék be, amelyen aktív hallgatók.

2. táblázat Bölcsészettudományi és Művészeti Kar

Szak	Válaszadók
Angol nyelv és irodalom	4
Angol nyelv és irodalom-német nyelv és irodalom	1
Magyar nyelv és irodalom	5
Magyar nyelv és irodalom-angol nyelv és irodalom	4
Fordító és tolmács	3
Német nyelv és irodalom	1
Képzőművészet-Grafika	11
Zene	4
Magánének	1
Többnyelvűség és multikulturalitás-mesteri képzés	2
Zeneművészet a jelenkorban-mesteri képzés	1
Összesen:	37

Forrás: saját szerkesztés

A 2. táblázat alapján elmondható, hogy a Bölcsészettudományi és Művészeti Kar valamennyi szakja képviselve volt legalább egy hallgató által a kutatás során. Az összesítés alapján erről a karról 37 hallgató töltötte ki a kérdőívet.

3. táblázat Gazdaság- és Társadalomtudományi Kar

Szak	Válaszadók
Menedzsment	10
Kereskedelem, turizmus és szolgáltatási egységek gazdaságtana	13
Bank és pénzügyek	4
Szociális munka	10
Szociológia	14
Az óvodai és elemi oktatás pedagógiája	5
Európai szociálpolitikák- mesteri képzés	4
Vállalkozások fejlesztésének menedzsmentje- mesteri képzés	5
Idegenforgalmi gazdálkodás	4
Összesen:	69

A 4. táblázat a Gazdaság- és Társadalomtudományi Kar válaszadóinak a szakonkénti megoszlását ábrázolja. Erről a karról összesen 69 hallgató vett részt a kutatásban. Ebben az esetben szintén elmondható, hogy a kar valamennyi szakja képviselve volt legalább egy hallgató által.

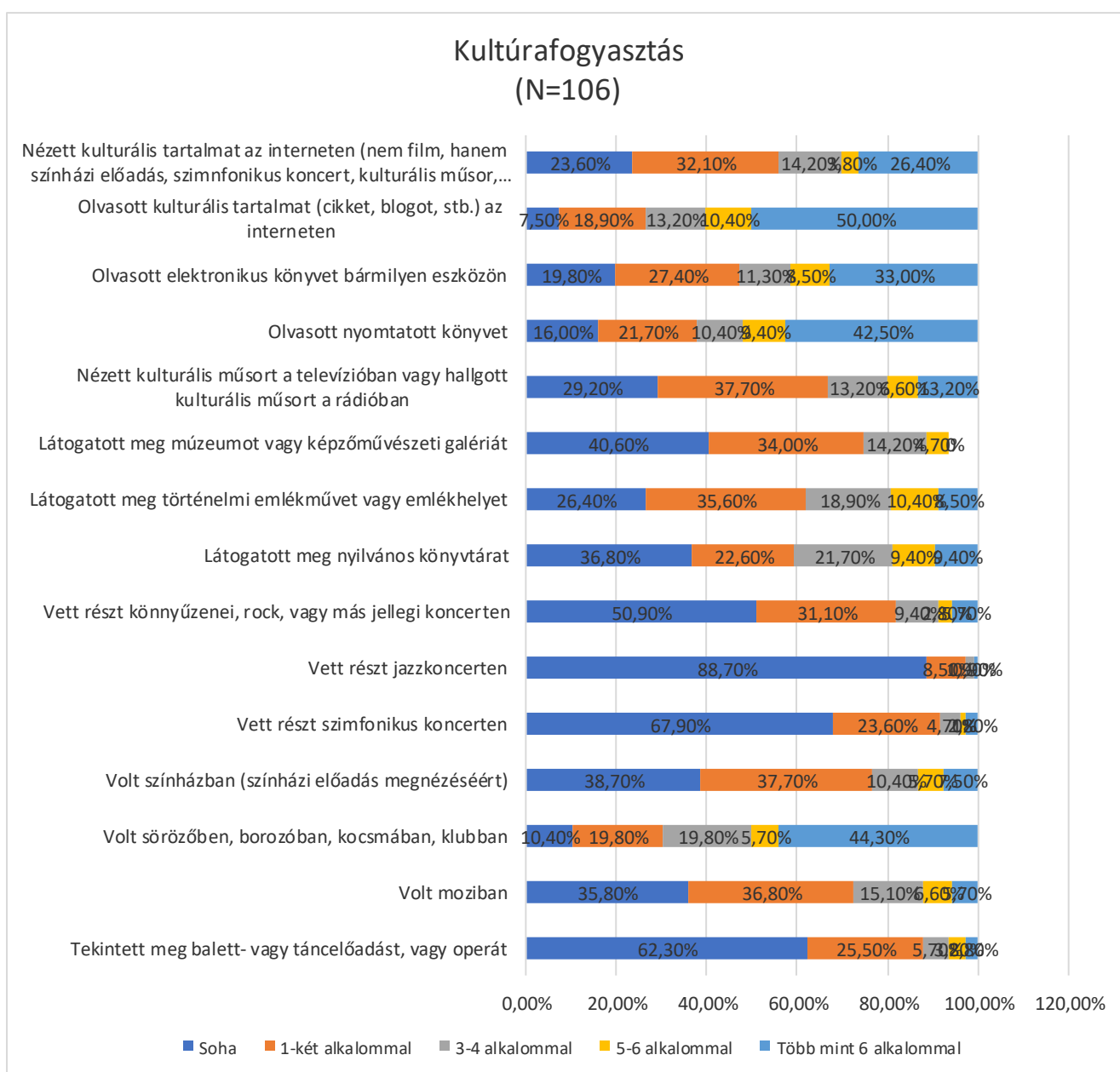
A következő kérdés a hallgatók havi nettó jövedelmét méri fel, ebben az esetben nem csak a fizetés számított, hanem az ösztöndíj, szülőktől kapott pénz, alkalmi munkáért kapott pénz és minden egyéb jövedelem. A megkérdezettek 34,9%-a (N=37) 500 lej alatti jövedelemmel rendelkezik, 25,5%-a (N=27) 501 és 1000 lej közötti jövedelemmel, 19,8%-a (N=21) 1001 és

2000 lej között jövedelemmel, 12,3%-a (N=13) 2001 és 3000 lej közötti jövedelemmel rendelkezik

Kultúrafogyasztás

A kulturális fogyasztási szokásokra vonatkozó kérdések során a válaszadókat többek között arról kérdeztem, hogy az elmúlt 12 hónapban hány alkalommal végezték az alábbi kulturális tevékenységeket. Az eredményeket az alábbi grafikon ábrázolja.

5. ábra Kultúrafogyasztási szokások

Forrás: saját szerkesztés

Az 5. ábra alapján a következő eredmények olvashatóak le: a balett vagy táncelőadásokon a válaszadók 6,30%-a soha nem volt, 25,50%-a 1-2 alkalommal vet részt, 5,70%-a 3-4

alkalommal volt, 3,80%-a 5-6 alkalommal volt, és 2,80%-a pedig több mint 6 alkalommal volt. Moziban a válaszadók 35,80%-a soha nem volt, 36,60%-a 1-2 alkalommal volt, 15,10%-a 3-4 alkalommal volt, 6,60%-a 5-6 alkalommal vet részt és 5,70%-a több, mint 6 alkalommal vett részt. Sörözőben, borozóban, kocsmában a válaszadók 10,40%-a soha nem volt, 19,80%-a 1-2 alkalommal volt, 19,80%-a 3-4 alkalommal volt, 5,70%-a 5-6 alkalommal volt, 44,30%-a több mint 6 alkalommal volt. Színházban 38,70%-a soha nem volt, 37,70%-a 1-2 alkalommal vet részt, 10,40%-a 3-4 alkalommal vett részt, 5,70%-a 5-6 alkalommal vett részt, 7,50%-a több mint 6 alkalommal volt. Színfónikus koncerten 67,90%-a soha nem volt, 23,60%-a 1-2 alkalommal volt, 4,70%-a 3-4 alkalommal volt, 1%-a 5-6 alkalommal és 2,80%-a több mint 6 alkalommal. Jazzkoncerten 88,70%-a soha nem ment, 8,50%-a 1-2 alkalommal volt, 1,90%-a 3-4 alkalommal volt. Könnyűzenei, rock és egyéb koncerten a válaszadók 50,90%-a soha nem volt, 31,10%-a 1-2 alkalommal volt, 9,40%-a 3-4 alkalommal volt, 2,80%-a 5-6 alkalommal, 5,70%-a több mint 6 alkalommal. Nyilvános könyvtárba 36,60%-a soha nem járt, 22,60%-a 1-2 alkalommal volt, 21,70%-a 3-4 alkalommal volt, 9,40% -a 5-6 alkalommal volt, 9,40%-a több mint 5-6 alkalommal volt. Történelmi emlékművet 26,40%-a soha nem látogatott meg, 35,60%-a 1-2 alkalommal, 18,90%-a 3-4 alkalommal, 10,40%-a 5-6 alkalommal, 8,50%-a több mint 6 alkalommal. Múzeumba vagy galériába 40,60%-a soha nem járt, 34%-a 1-2 alkalommal volt, 14,20%-a 3-4 alkalommal volt, 4,70%-a 5-6 alkalommal volt, 6,6%-a több mint 6 alkalommal volt. Kulturális műsort a televízióban a válaszadók 29,20%-a soha nem nézett, 37,70%-a 1-2 alkalommal nézett, 13,2%-a 3-4 alkalommal nézett, 6,60%-a 5-6 alkalommal nézett, 13,20%-a több mint 6 alkalommal nézett. Nyomtatott könyvet a válaszadók 16%-a soha nem olvasott, 21,70%-a 1-2 alkalommal olvasott, 10,40%-a 3-4 alkalommal olvasott, 9,40%-a 5-6 alkalommal olvasott, 42,50%-a több mint 6 alkalommal olvasott. Elektronikus könyvet 19,80%-a soha nem olvasott, 27,70%-a 1-2 alkalommal olvasott, 11,30%-a 3-4 alkalommal olvasott, 8,50%-a 5-6 alkalommal olvasott, 33%-a több mint 6 alkalommal olvasott, Kulturális tartalmat 7,50%-a soha nem olvasott, 18,90%-a 1-2 alkalommal, 13,2%-a 3-4 alkalommal, 10,40%-a 5-6 alkalommal, és 50%-a pedig több mint 6 alkalommal olvasott. Kulturális tartalmat az interneten 23,60%-a soha nem nézett, 32,10%-a 1-2 alkalommal, 14,2%-a 3-4 alkalommal, 3,80%-a 5-6 alkalommal nézett, 26,40%-a pedig több mint 6 alkalommal nézett kulturális tartalmat az interneten. Az első kutatási kérdésekre alapozva elmondhatjuk, hogy a legnépszerűbb kulturális tevékenységek az alanyok körében: kulturális tartalmak olvasása 50%-kal (N=53), sörözőbe, borozóba, kocsmába való járás 44,30%-kal (N=47), nyomtatott könyvek olvasása 42,50%-kal, (N=45), elektronikus könyvek olvasása 33%-kal (N=35).

Ezen változókra épül az első hipotézisem, mely szerint feltételezem, hogy a szülők alacsony iskolai végzettsége fékezi a kulturális tevékenységek gyakorlását, a magas iskolai végzettség pedig ösztönző hatással van rá. A vizsgálathoz korreláció elemzést használtam, mivel két mennyiségi változó állt rendelkezésemre.

4. táblázat Korreláció elemzés

Tevékenységek	Korreláció együttható
Tekintett meg balett vagy táncelőadást	0,277
Volt színházban	0,182
Vett részt színfonikus koncerten	0,216
Látogatott meg történelmi emlékművet vagy emlékhelyet	0,265
Látogatott meg múzeumot vagy képzőművészeti galériát	0,267
Olvasott nyomtatott könyvet	0,268

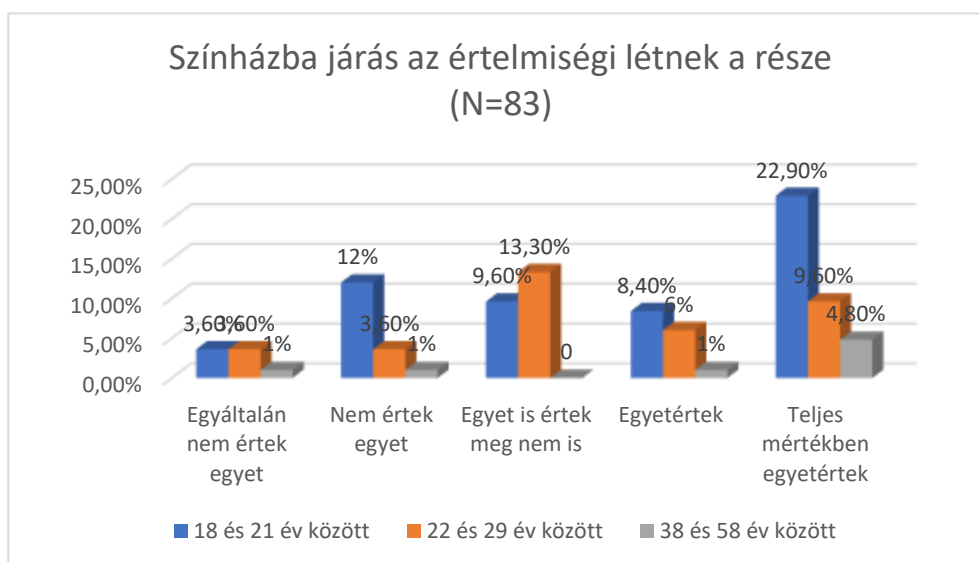
Forrás: saját szerkesztés

A korreláció elemzés eredményeként elmondhatjuk, hogy szignifikáns összefüggés van az alábbi változók között: tekintett meg balett vagy táncelőadást (sig.0,004), volt színházban (sig.0,062), vett részt színfonikus koncerten (sig.0,026), történelmi emlékművek vagy emlékhelyek látogatása (sig.0,006), múzeumok, galériák látogatása (sig.0,006), nyomtatott könyvek olvasása (sig.0,005). Mivel minden esetben pozitív a Pearsons-i együttható, ezért egyenesen arányos összefüggés van, vagyis minél magasabb a szülő iskolai végzettsége annál ösztönzőbb hatása van a kulturális fogyasztásra, és az alacsony iskolai végzettség negatív hatással van rá. Ez a hipotézisem részben igazolódott be, mivel nem minden tevékenység esetében volt összefüggés a változók között, csak a táblázatban felsoroltaknál.

Színház

A harmadik hipotézisemben a színházba járás és a különböző korcsoportok összefüggést vizsgáltam, melyben feltételeztem, hogy a fiatalok szerint a színházba járás az értelmiségi létnek a részét képezi. Mivel két minőségi változó állt rendelkezésemre, ezért keresztábra elemzést végeztem el. Az elemzés szignifikancia szintje 0,291, a Cramer’V mérőszám értéke 0,24 vagyis a két változó között a kapcsolat közepes erősségű, tehát nincs összefüggés a változók között, vagyis nincs szignifikáns eltérés a különböző korcsoportok között abban a tekintetben, hogy színházba járás az értelmiségi létnek a része. Elmondhatjuk, hogy ez a hipotézisem beigazolódott. Az eredményeket az alábbi grafikon szemlélteti.

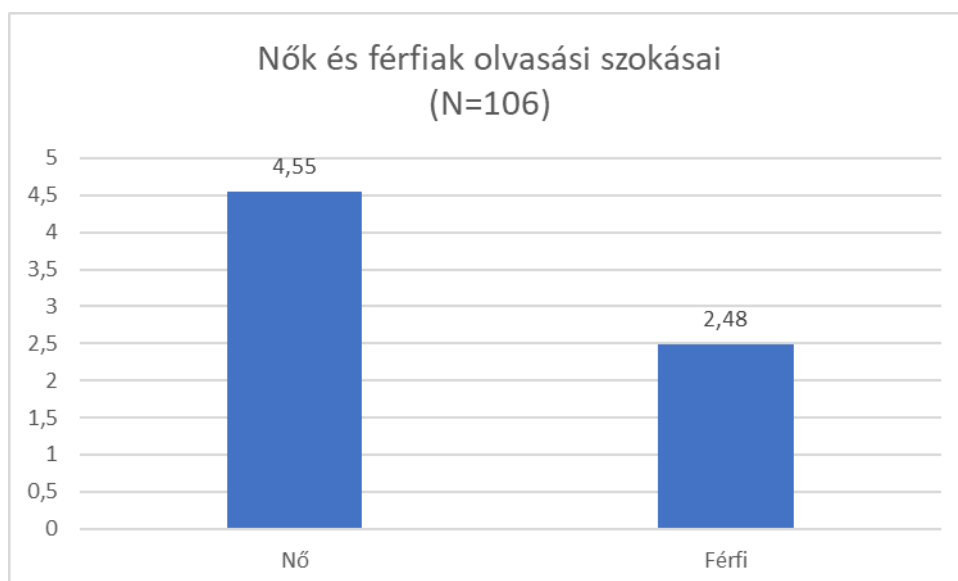
6. ábra A színház és a kor közötti összefüggés vizsgálata

Könyvolvasás

A második kutatási kérdésemben arra kerestem a választ, hogy a nők többet olvasnak-e mint a férfiak. A vizsgálathoz egytényezős Anova tesztet alkalmaztam.

7. ábra Nők és férfiak olvasási szokásai

Forrás: saját szerkesztés

Az eredmények alapján elmondhatjuk, hogy a szignifikanciaszint 0,013 vagyis van összefüggés a két változó között, van olyan átlag amely eltér a többitől. Ebben az esetben láthatjuk, hogy a nők azok akik több könyvet olvasnak el, mint a férfiak.

Következtetések

Szakedolgozatom első felében a szakirodalmi áttekintés került bemutatásra, mely során egy általános kép kialakítására törekedtem a kulturális fogyasztással kapcsolatban. Az első fejezetben a kultúra fogalmának meghatározása mellett helyet kapott egy olyan rész is, melyben a kultúra elemeit és meghatározását tartottam fontosnak bemutatni.

Ezt követően a dolgozatomban helyet kapott a kultúrafogyasztásáról szóló rész is. Ennek kapcsán a kultúrafogyasztás mellett kiemeltem azt, hogy Romániában milyen módon van jelen a kulturális fogyasztás. A továbbiakban néhány empirikus kutatás eredményeit ismertettem, melyben az szerepel, hogy a romániai kulturális intézményekkel való elégedettség mérése.

Mindezek után a kultúrafogyasztást szociológiai nézőpontból közelítettem meg. A szociológiai megközelítés szerint nincsen kultúra társadalom nélkül és nincsen társadalom kultúra nélkül. A következő fejezetekben a színház és a könyvolvasásról volt szó.

Ezt követően a módszertani rész került bemutatásra. A kutatásomhoz kvantitatív kutatási módszert alkalmaztam, a saját készítésű kérdőívek pedig online kerültek kitöltésre. A kutatás célcsoportját a Partiumi Keresztény Egyetem valamennyi hallgatója alkotta.

A kutatás során 2 hipotézist fogalmaztam meg. Az első hipotézisemben a szülők iskolai végzettsége és a kultúrafogyasztási szokásokat vizsgáltam. Az eredmények alapján a hipotézisem csak részben igazolódott be, mert csak bizonyos kulturális tevékenységekre volt jellemző. A második hipotézisemben a színházlátogatás és a kor közötti összefüggést vizsgáltam, amely szintén beigazolódott.

Összesítve, az eredmények alapján a következő általános következtetések vonhatók le: a hallgatók körében csak bizonyos tevékenységek tekintetében figyelhető meg a kulturális fogyasztás. A szülők alacsony iskolai végzettsége fékezi a kulturális tevékenységek gyakorlását, a magas iskolai végzettség, pedig ösztönző hatással van rá. Végezetül pedig elmondható, hogy színház látogatása nélkül nincs kultúra, tehát a színházlátogatás a kulturális fogyasztás részét képezi. A kérdőívre érkezett válaszok sokszínűségéből kifolyólag érdemesnek tartom az idősebb generációra irányuló kutatásokat, mivel a generációk között éles ellentét adódhat a témával kapcsolatos attitűdöket illetően, így a kutatás kiterjesztése esetén nagyobb hangsúlyt fektetnék ezen változók mérésére.

Felhasznált irodalom

- Andorka Rudolf és Spíder Zsolt. 2006. *Bevezetés a szociológiába*. Budapest: Osiris.
- Bourdieu, Pierre. 1984. *Distinction: A Social Critique of the Judgement of Taste*. Eighth printing, 1996. Cambridge, Massachusetts: Harvard University Press.
- Bourdieu, Pierre, és David Piller Ferge Zsuzsa Lóderer Péter. 1978. *A társadalmi egyenlőtlenségek létrejöttéről és tanulmányok*. Budapest: Gondolat.
- Croitoru, Carmen, és Anda Becuț Marinescu. 2020. *Barometrul de consum cultural 2019. Experiența și practicile culturale de timp liber*. București: INCFC, Editura Universul Academic, Editura Universitară.
- Escarpit, Robert. 1973. *Irodalomszociológia. A könyv forradalma*. Gondolat.
- Hofstede, Geert, Gert Jan Hofstede, és Michael Minkov. 2012. *Culturi și organizații: softul mental : cooperarea interculturală și importanța ei pentru supraviețuire*. București: Humanitas.
- Hunyadi, Zsuzsa. 2005. „A kulturális fogyasztás és a szabadidő eltöltésének néhány jellemzője”. In *A magyar városok kulturális gazdasága*, szerk. Enyedi György és Keresztély Krisztina. Budapest: MTA, 91–109.
http://www.sulinet.hu/oroksegtar/data/ipar_es_gazdasagtortenet/A_magyar_varosok_kulturalis_gazdasaga/ (2016. november 11.).
- Kamarás István. 2007. „Az irodalmi mű befogadása”. : 174.
- Kiss, Barna, Tamás, Gergő. 2011. „ERDÉLYI MAGYAR FIATALOK. ÖSSZEHASONLÍTÓ ELEMZÉS.Pdf”. *Dropbox*.
<https://www.dropbox.com/s/hb1wgnq5umhtfdw/ERD%C3%89LYI%20MAGYAR%20FIATALOK.%20%C3%96SSZEHASONL%C3%8DT%C3%93%20ELEMZ%C3%89S.pdf?dl=0&fbclid=IwAR3jeKXjYTn9QzobH9xCWCv2uTAHdKn0Vku7Q5LwBYqMKGiu4Kf54uAouUY> (2022. március 11.).
- Kiss, Tamás, és Gergő Barna. 2011. *Fókuszban a kultúra. Kulturális fogyasztás, társadalmi rétegződés és etnicitás Erdélyben, Romániában*. Kolozsvár: Nemzeti Kisebbségkutató Intézet. Kézirat.
- Korpics, Márta. 2011. „Az interkulturális kommunikáció”.
http://janus.ttk.pte.hu/tamop/tananyagok/interkult_komm/2_a_kultra_fogalma_modellek_s_elmletek_a_kultrrl.html (2021. március 28.).
- Malota, Erzsébet, és Ariel Zoltán Mitev. 2013. *Kultúrák találkozása: nemzetközi kommunikáció, kultúrsokk, sztereotípiák*. Budapest: Alinea Kiadó.
- Rațiu, Dan Eugen. 2012. „Statul și cultura: Concepte, valori și justificări ale politicii culturale în România postcomunistă”. In *Politica culturală și artele: local, național, global*, Cluj: Casa Cărții de Știință, 58–96. http://sar.org.ro/wp-content/uploads/2013/02/RATIU-D-E_Statul-si-cultura_Politica-culturala-in-Romania-postcomunista-2011.pdf (2016. november 12.).

Sági, Matild. 2010. „Kulturális szegmentáció: »mindenevők«, »válogatósak«, »egysíkúak« és »nélkülözők«? Az »omnivore-univore« modell alkalmazhatósága Magyarországon”. In *Társadalmi riport 2010*, szerk. Tamás Kolosi és István György Tóth. Tárki, 288–311. <http://www.tarsadalomkutatas.hu/termek.php?termek=TPUBL-A-922> (2016. november 5.).

Sántha, Ágnes. 2005. „Színházlátogatási szokások és preferenciák Marosvásárhelyen”. *Symbolon* VI(1–2): 209–18.

Székesi, Levente, Katalin Gál, és Rita Pásztor. 2016. *Kultúrafogyasztás és kultúrafogyasztási profil Nagyváradon a Szigligeti Színház jelenlegi és potenciális fogyasztói körében*. Oradea: Universitatea Creștină Partium, Teatrul Szigligeti. Research report.

Török, Kristóf, Seres, Vendrei Erzsébet. 2008. „Könyvtárhasználat és szakirodalmi”. : 84.

Wessely, Anna, Eszter Babarczy, Gábor Berényi, és Ágnes Erdélyi. 2003. *A kultúra szociológija*. Budapest: Osiris : Lethatlan Kollégium.

Zamfirescu, Ion. 1958. *Istoria unviersală a teatrului*. EDITURA DE STAT PENTRU LITERATURĂ ȘI ARTĂ.

Ábrajegyzék

1. ábra A nyilvános kulturális tevékenységekben való részvétel gyakorisága és általános ,megoszlások	13
2. ábra Szabadidős tevékenységek életkor és iskolai végzettség szerint	14
3. ábra Nemek szerinti megoszlás	22
4. ábra Lakóhely típusa szerinti megoszlás	22
5. ábra Kultúrafogyasztási szokások.....	25
6. ábra A színház és a kor közötti összefüggés vizsgálata	28
7. ábra Nők és férfiak olvasási szokásai	29

Táblázatok jegyzéke

1. táblázat Nyilvános kultúrális részvétel a Fókuszban a kultúra felmérése	19
3. táblázat Bölcsészettudományi és Művészeti Kar	23
4. táblázat Gazdaság- és Társadalomtudományi Kar.....	24
5. táblázat Korreláció elemzés.....	27

Függelék

Kulturális fogyasztás a Partiumi Keresztény Egyetem hallgatói körében

Tisztelt Válaszadó!

Ágoston Andor vagyok a nagyváradi Partiumi Keresztény Egyetem harmadéves szociológia szakos hallgatója. Szakdolgozatomban a kulturális fogyasztási szokásokat mérem fel a nagyváradi Partiumi Keresztény Egyetem hallgatói körében. Kérdőívem teljesen anonim, kitöltése önkéntes alapon történik, maximum 5-8 percet vesz igénybe. Biztosíthatlak, hogy a beérkezett adatokat bizalmasan fogom kezelni, és kizárólag a szakdolgozatomhoz használom fel. Ha bármilyen kérdésed van ezzel kapcsolatban, akkor az andor.agoston2@gmail.com e-mail címen felveheted velem a kapcsolatot.

24 kérdés található ebben a kérdőívben.

Demográfiai adatok

1 [D1]Mi az Ön neme? *

Kérem, csak **egy**et válasszon az alábbiak közül:

- Nő
- Férfi

2 [D2]Mi az Ön életkora? *

A válasznak 18 és 60 közé kell esnie.
Csak egész szám írható ebbe a mezőbe.
Kérem, ide írja a válaszát:

•

3 [D3]Jelenleg melyik országban él? *

Kérem, válasszon egyet az alábbiak közül
Kérem, csak **egy**et válasszon az alábbiak közül:

- Románia
- Magyarország
- Egyéb

4 [D4]Milyen típusú településen van az állandó lakhelye? *

Kérem, válasszon egyet az alábbiak közül

Kérem, csak **egy**et válasszon az alábbiak közül:

- Falu vagy község
- Főváros
- Megyeszékhely
- Egyéb város

5 [D5]Mi az Ön legmagasabb iskolai végzettsége? *

Kérem, válasszon egyet az alábbiak közül

Kérem, csak **egy**et válasszon az alábbiak közül:

- Érettségi
- Egyetem, főiskola
- Egyetem, főiskola utáni képzés

6 [D6]Ön milyen típusú középiskolát végzett? *

Kérem, válasszon egyet az alábbiak közül

Kérem, csak **egy**et válasszon az alábbiak közül:

- Elméleti (pl. elméleti gimnázium, elméleti líceum)
- Szakmai (pl. szagimnázium, szaklíceum, szakközépiskola)
- Pedagógiai (pl. tanítóképző)
- Művészeti (pl. művészeti gimnázium, líceum)
- Egyéb

7 [D7]Mi (volt) az Ön szüleinek a legmagasabb iskolai végzettsége? *

Kérem, az összes felsorolt elemnél jelölje be a megfelelő választ:

	Nyolc osztálynál kevesebb	Nyolc osztály	Tíz osztály	Szakisola (érettségi nélkül)	Érettségi	Posztliceális szakképzés	Főiskola, egyetem	Főiskola, egyetem utáni képzés	Nem tudom
Édesanya									
Édesapa									

8 [D8]Milyen szakon tanul? (Ha több szakos, akkor kérjük, hogy válassza ki azt, amire kitölti a kérdőívet.) *

Kérem, válasszon egyet az alábbiak közül

Kérem, csak **egy**et válasszon az alábbiak közül:

- Angol nyelv és irodalom (BA)
- Angol nyelv és irodalom - német nyelv és irodalom (BA)
- Az óvodai és elemi oktatás pedagógiája (BA)
- Bank és pénzügyek (BA)
- Európai szociálpolitikák (MA)
- Fordító és tolmács (MA)
- Idegenforgalmi gazdálkodás (MA)
- Képzőművészet - Grafika (BA)
- Kereskedelem, turizmus és szolgáltatás gazdaságtan (BA)
- Magánének (BA)
- Magyar nyelv és irodalom (BA)
- Magyar nyelv és irodalom - angol nyelv és irodalom (BA)
- Menedzsment (BA)
- Német nyelv és irodalom (BA)
- Szociális munka (BA)
- Szociológia (BA)
- Többsnyelvűség és multikulturalitás (MA)
- Vállalkozások fejlesztésének menedzsmentje (MA)
- Vizuális kommunikáció (MA)
- Zene (BA)
- Zeneművészet a jelenkorban (MA)
- Debreceni Egyetem: Gépészmérnök (BA)
- Debreceni Egyetem: Mezőgazdasági mérnök (BA)
- Debreceni Egyetem: Vidékfejlesztési agrármérnök (BA)

Ha több szakos, akkor kérjük, hogy válassza ki azt, amire kitölti a kérdőívet.

9 [D9]Mi az Ön családi állapota? *

Kérem, válasszon egyet az alábbiak közül

Kérem, csak **egy**et válasszon az alábbiak közül:

- Egyedülálló
- Élettársi kapcsolatban él
- Házas
- Elvált
- Özvegy

10 [D10]Mennyi az Ön átlagos havi nettó jövedelme? (Nem csak a fizetés számít, hanem az ösztöndíj, szülőktől kapott pénz, alkalmi munkákért kapott pénzt, gyerekpénz, segély, és minden egyéb jövedelem. Ha a jövedelme nem lejtben van, akkor kérjük, hogy számítsa át.)

Kérem, válasszon egyet az alábbiak közül

Kérem, csak **egy**et válasszon az alábbiak közül:

- 500 lej alatt
- 501-1000 lej
- 1001-2000 lej
- 2001-3000 lej
- 3001-4000 lej
- 4001-5000 lej
- 5000 lej fölött

Nem csak a fizetés számít, hanem az ösztöndíj, szülőktől kapott pénz, alkalmi munkákért kapott pénzt, gyerekpénz, segély, és minden egyéb jövedelem. Ha a jövedelme nem lebben van, akkor kérjük, hogy számítsa át.

11 [D11]Az egyetem mellett dolgozik? *

Kérem, válasszon egyet az alábbiak közül

Kérem, csak **egy**et válasszon az alábbiak közül:

- Igen, teljes munkaidőben.
- Igen, részmunkaidőben.
- Igen, alkalmi munkákat vállalom.
- Nem dolgozom.

Kultúrafogyasztás

12 [K1]Az elmúlt 12 hónapban Ön hány alkalommal végezte az alábbi tevékenységeket? *

Kérem, az összes felsorolt elemnél jelölje be a megfelelő választ:

	Soha	1-2 alkalommal	3-4 alkalommal	5-6 alkalommal	Több mint 6 alkalommal
Tekintett meg balett- vagy táncelőadást, vagy operát					
Volt moziban					
Volt sörözőben, borozóban, kocsmában, klubban					
Volt színházban (színházi előadás megnézéséért)					
Vett részt szimfonikus koncerten					
Vett részt jazzkoncerten					
Vett részt könnyűzenei, rock, vagy más jellegi koncerten					
Látogatott meg nyilvános könyvtárat					

	Soha	1-2 alkalommal	3-4 alkalommal	5-6 alkalommal	Több mint 6 alkalommal
Látogatott meg történelmi emlékművet vagy emlékhelyet					
Látogatott meg múzeumot vagy képzőművészeti galériát					
Nézett kulturális műsort a televízióban vagy hallgott kulturális műsort a rádióban					
Olvasott nyomtatott könyvet					
Olvasott elektronikus könyvet bármilyen eszközön					
Olvasott kulturális tartalmat (cikket, blogot, stb.) az interneten					
Nézett kulturális tartalmat az interneten (nem film, hanem színházi előadás, szimfonikus koncert, kulturális műsor, stb.)					

13 [K3]Járt-e ön 18 éves kora előtt a következő helyeken? *

Kérem, az összes felsorolt elemnél jelölje be a megfelelő választ:

	Igen, nagyon gyakran	Igen, gyakran	Igen, ritkán	Igen, nagyon ritkán	Nem, soha	Nem emlékszem, nem tudom
Bábszínház						
Múzeum, képzőművészeti galéria						
Komolyzenei koncert						
Jazzkoncert						
Színház						
Komolyzenei, jazz vagy más művészeti fesztivál						
Táncelőadás, opera						

14 [K2]

Kérjük, fejtse ki az alábbi tevékenységek mindegyikére, hogy *elsősorban* miért nem tette, vagy miért nem tette gyakrabban az elmúlt 12 hónap folyamán.

Kérem, az összes felsorolt elemnél jelölje be a megfelelő választ:

	Érdeklődés hiánya miatt	Idő hiánya miatt	Túlságosan drága	Információ hiánya miatt	Nincs elég választék vagy nem megfelelő a minőség ott, ahol élek.	Egyéb ok
Tekintett meg balett- vagy táncelőadást, vagy operát						
Volt moziban						
Volt sörözőben, borozóban, kocsmában, klubban						
Volt színházban (színházi előadás megnézéséért)						
Vett részt szimfonikus koncerten						
Vett részt jazzkoncerten						
Vett részt könnyűzenei, rock, vagy más jellegi koncerten						
Látogatott meg nyilvános könyvtárat						
Látogatott meg történelmi emlékművet vagy emlékhelyet						
Látogatott meg múzeumot vagy képzőművészeti galériát						
Nézett kulturális műsort a televízióban vagy hallgott kulturális műsort a rádióban						
Olvasott nyomtatott könyvet						
Olvasott elektronikus könyvet bármilyen eszközön						
Olvasott kulturális tartalmat (cikket, blogot, stb.) az interneten						
Nézett kulturális tartalmat az interneten (nem film, hanem színházi előadás, szimfonikus koncert, kulturális műsor, stb.)						

15 [K4]Mennyi szabadideje van egy átlagos hétköznapon? *

Kérem, válasszon egyet az alábbiak közül

Kérem, csak **egy**et válasszon az alábbiak közül:

- Nincs szabadidőm
- Kevesebb, mint 1 óra
- 1-2 óra
- 2-3 óra
- 3-4 óra
- 4-5 óra
- 5-6 óra
- 6 óránál több

16 [K5]Mennyi szabadideje van egy átlagos hétvégi napon? *

Kérem, válasszon egyet az alábbiak közül

Kérem, csak **egy**et válasszon az alábbiak közül:

- Nincs szabadidőm
- Kevesebb, mint 1 óra
- 1-2 óra
- 2-3 óra
- 3-4 óra
- 4-5 óra
- 5-6 óra
- 6 óránál több

Könyvolvasás

17 [O1]Az elmúlt öt évben olvasott nyomtatott könyvet? *

Kérem, csak **egy**et válasszon az alábbiak közül:

- Igen
- Nem

18 [O1a]Az elmúlt öt évben hány könyvet olvasott? *

Csak akkor válaszolj erre a kérdésre, ha az alábbi feltételek teljesülnek:

(([O1.NAOK](#) == "Y"))

Kérem, válasszon egyet az alábbiak közül

Kérem, csak **egy**et válasszon az alábbiak közül:

- 1-10

- 11-20
- 21-30
- 31-40
- 41-50
- 51-60
- 61-70
- 71-80
- 81-90
- 91-100
- 100-nál több

19 [O2]Az elmúlt 12 hónapban hány könyvet olvasott? *

Csak akkor válaszolj erre a kérdésre, ha az alábbi feltételek teljesülnek:

A válasz 'Igen' kérdéshez '17 [O1]' (Az elmúlt öt évben olvasott nyomtatott könyvet?)

Kérem, válasszon egyet az alábbiak közül

Kérem, csak **egy**et válasszon az alábbiak közül:

- Egyet sem
- 1-5
- 6-10
- 11-15
- 16-20
- 21-25
- 25-30
- 30-nál több

20 [O3]Az elmúlt öt évben milyen gyakorisággal olvasta az alábbi műfajú, típusú könyveket? *

Csak akkor válaszolj erre a kérdésre, ha az alábbi feltételek teljesülnek:

A válasz 'Igen' kérdéshez '17 [O1]' (Az elmúlt öt évben olvasott nyomtatott könyvet?)

Kérem, az összes felsorolt elemnél jelölje be a megfelelő választ:

	Gyakran	Ritkán	Soha
Szépirodalom			
Szórakoztató irodalom			
Memoár, életrajz, interjú			
Történelem, tudományos ismeretterjesztő,			
politika, gazdaság			
Művészeti könyvek albumok			
Ifjúsági könyvek			
Életmód, egészség, hobbi, sport, utazás,			
gasztronómia			

Színház

21 [Sz0]Az elmúlt öt évben volt színházi előadáson?

Kérem, csak **egy**et válasszon az alábbiak közül:

- Igen
- Nem

22 [Sz1]

Kérjük, hogy 1-5-ig terjedő skálán értékelje, hogy mennyire ért egyet az alábbi állításokkal.

(1 - Egyáltalán nem értek egyet; 5 - Teljes mértékben egyetértek)

*

Csak akkor válaszolj erre a kérdésre, ha az alábbi feltételek teljesülnek:

A válasz 'Igen' kérdéshez '21 [Sz0]' (Az elmúlt öt évben volt színházi előadáson?)

Kérem, az összes felsorolt elemnél jelölje be a megfelelő választ:

1 2 3 4 5

A színház kikapcsolódási lehetőség.

A színház ismeretszerzési lehetőség.

A színház egy olyan művészeti ág, amit nem igazán értek.

Színház nélkül nincs kultúra.

A színházbajárás olyasmi, amiről úgy érzem, hogy kötelező.

A színház a nemzeti identitás megőrzésének az eszköze.

Egy értelmiségi számára fontos a színházbajárás.

Gyerekkoromban a szüleim vittek színházba.

Líceum, középiskola alatt az iskolával szervezeten mentünk színházba.

A színház drága.

Megfordult a fejemben, hogy színész legyek.

Szívesen veszek/vennék részt színjátszókörben.

A mai színházat nem lehet megérteni.

1 - Egyáltalán nem értek egyet; 5 - Teljes mértékben egyetértek

23 [Sz2]Ha egy színházi előadásra gondol, akkor mi fontos az Ön számára? *

Csak akkor válaszolj erre a kérdésre, ha az alábbi feltételek teljesülnek:

A válasz 'Igen' kérdéshez '21 [Sz0]' (Az elmúlt öt évben volt színházi előadáson?)

Kérem, válasszon ki egyet vagy többet az alábbiak közül

Jelöljön ki 1-től 5-ig válaszokat.

Kérem, válassza ki az **összes** ideillőt:

- A műfaj
- A színészek
- A rendező
- Az előadás témája
- A díszlet és a jelmez

- A mű neve
- A mű szerzője
- A mű értékelése, kritikája
- Mások ajánlása
- Egyéb:

24 [Sz3]Melyik színházi műfajokat kedveli a leginkább? *

Csak akkor válaszolj erre a kérdésre, ha az alábbi feltételek teljesülnek:

A válasz 'Igen' kérdéshez '21 [Sz0]' (Az elmúlt öt évben volt színházi előadáson?)

Kérem, válasszon ki egyet vagy többet az alábbiak közül

Jelöljön ki 1-től 5-ig válaszokat.

Kérem, válassza ki az **összes** ideillőt:

- Komédia, vígjáték
- Kabaré
- Musical
- Operett
- Klasszikus dráma, színmű
- Modern dráma, színmű

- Klasszikus tragédia
- Modern tragédia
- Abszurd színház
- Versmondás
- Egyéni előadást
- Kísérleti, alternatív színház

- Táncszínház, táncjáték
- Opera
- Balett
- Pantomim
- Egyéb:

Köszönöm, hogy időt szántál a kérdőív kitöltésére!
06.